

Wally zwiedza Świat!

37(89)

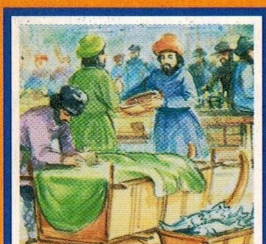
Wally poznaje historię świata!

TYGODNIK

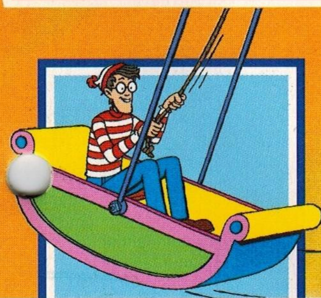
®

CENA
3,50 zł
od 26.10.00
do 01.11.00

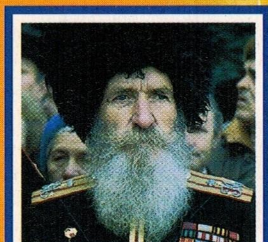
Carowie Rosji

Handel

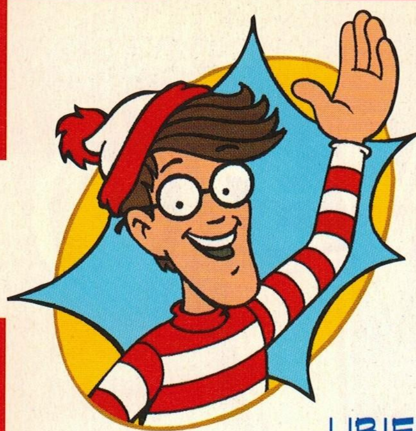
Zabawa

Brody

NAKLEJKI, ŁAMIGŁÓWKI I MAKABRYCZNE FAKTY

WITAJCIE, PODRÓŻNICY W CZASIE!

UBIERZCIE SIĘ CIEPŁO, POSZUKIWACZE PRZYGÓD. WYRUSZAMY DO ZIMNEJ ROSJI, DO CZASÓW, GDY RZĄDZIŁA NIĄ DYNASTIA ROMANOWÓW. POZNAMY DWÓCH WIELKICH WŁADCÓW I CIĘŻKO PRACUJĄCYCH CHŁOPÓW, A POTEM ZABAWIMY SIĘ NA JARMARKU!

JAK DZICY

CAR PIOTR I ŚWIETNIE SIĘ BAWIŁ W LONDYNIE! ON I JEGO DRUHOWIE URZĄDZALI PRZEJAŻDŻKI TACZKAMI PO DOMU! KIEDY OPUSZCZALI JEGO GOŚCINNE PROGI, POZOSTAWILI PO SOBIE 300 WYBITYCH OKIEN I 50 POŁAMANYCH KRZESEŁ!

CESARSTWO ROMANOWÓW

W XVII W. W ROSJI NIE BYŁO SZKÓŁ, MANUFAKTUR ANI BOGATYCH I ŁADNYCH MIAST. CAROWIE NIE CHCIELI, ABY PODDANI ZOBACZYLI ZAGRANICZNE MIASTA I POCZULI ZAZDROŚĆ, DLATEGO WŁAŚNIE ROSJANIE NIE MOGLI WYJEŻDŻAĆ Z KRAJU! CAR PIOTR WIELKI MIAŁ INNE ZAMIARY. PRAGNĄŁ UNOWOCZEŚNIENIA ROSJI.

FRONT COVER: V. SIDOROPOLEV - TRIP

TRETYAKOV GALLERY, MOSCOW – THE BRIDGEMAN ART LIBRARY

Iwan Groźny był pierwszym rosyjskim carem. Narzucił 10 milionom chłopów pańszczyznę i przypisał ich do ziemi. Oznaczało to, że gdy szlachcic chciał kupić ziemię, chłopi pańszczyźniani przypisani do niej byli jego własnością. Chłopi pracowali dla panów i płacili im daninę.

KIEDY TO SIĘ ZDARZYŁO?

lata 1682-1725	PIOTR I RZĄDZIŁ ROSJĄ. OTRZYMAŁ PRZYDOMEK „WIELKI" PO ZWYCIĘSTWIE NAD SZWEDAMI POD POŁTAWĄ W 1721 R.
1697 r.	PIOTR WYRUSZYŁ W PODRÓŻ PO EUROPIE, BY POZNAĆ KRAJE ZACHODNIE.
1741 r.	CARYCA ELŻBIETA PRZEJĘŁA WŁADZĘ. UWIELBIAŁA MUZYKĘ, WIĘC WPROWADZIŁA DO ROSJI OPERĘ I BALET.
lata 1762-96	PANOWANIE KATARZYNY II. W 1764 R. KRÓLEM POLSKI ZOSTAŁ OBRANY JEJ FAWORYT, STANISŁAW AUGUST PONIATOWSKI.
1772 r.	I ROZBIÓR POLSKI. W LATACH 1793 I 1795 DOSZŁO DO II I III ROZBIORU. KATARZYNA II ZAJĘŁA WIĘKSZOŚĆ TERYTORIUM POLSKI.
1773 r.	KOZACY I CHŁOPI ZBUNTOWALI SIĘ PRZECIW KATARZYNIE II. ICH PRZYWÓDCA, PUGACZOW, ZOSTAŁ SCHWYTANY I ŚCIĘTY.

SŁOWNICZEK

BAŁAŁAJKA - INSTRUMENT MUZYCZNY PRZYPOMINAJĄCY TRÓJKĄTNĄ GITARĘ.

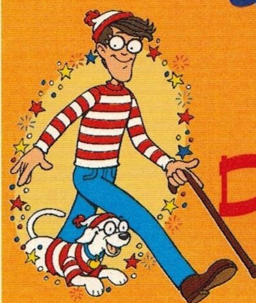
CAR (CARYCA) - ROSYJSKI CESARZ (CESARZOWA). SŁOWO TO POCHODZI OD RZYMSKIEGO TYTUŁU „CEZAR".

IKONA - MALOWANY NA DESCE OBRAZ RELIGIJNY WYOBRAŻAJĄCY ŚWIĘTYCH.

KOZACY - MIESZKAŃCY UKRAINY, ZNANI Z UMIEJĘTNOŚCI JEŹDZIECKICH I TANECZNYCH.

MANUFAKTURA - DAWNA FABRYKA, GDZIE WIĘKSZOŚĆ PRAC WYKONYWANO RĘCZNIE.

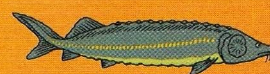
CZĘŚĆ 37.

W DROGĘ!

SZUKAJ I ZNAJDŹ

ZNAJDŹCIE PIĘĆ ROSYJSKICH RZECZY, DRODZY SZPERACZE. ZWRÓĆCIE TEŻ UWAGĘ NA PIĘĆ NIEDŹWIEDZI.

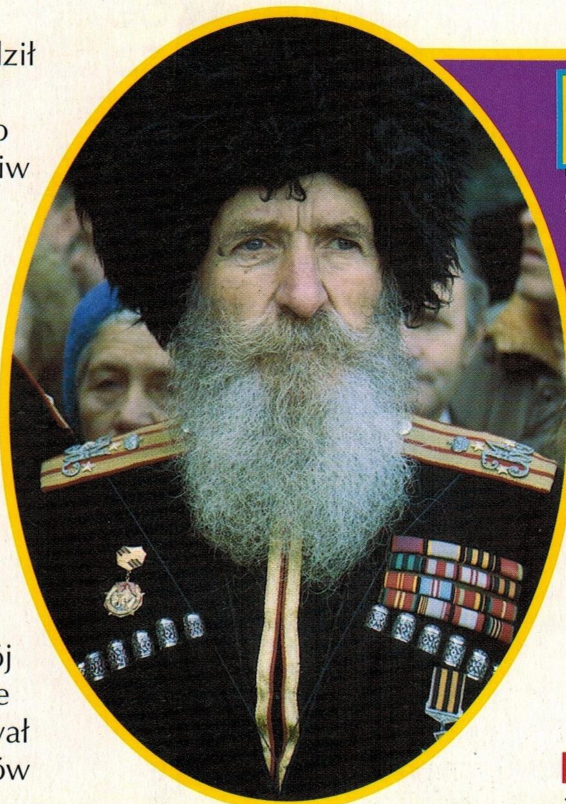
DOBRE POMYSŁY

BAGIENNE MIASTO

PIOTR I WIELKI OKAZAŁ SIĘ POTĘŻNYM CAREM! ZBUDOWAŁ PIĘKNĄ I WSPANIAŁĄ NOWĄ STOLICĘ.

Nowoczesność

Trzysta lat temu Rosją rządził car Piotr I. Był niezwykle gwałtowny. Zabił własnego syna za spiskowanie przeciw sobie! Piotr miał wielkie plany wobec Rosji. Wiedział, że była zacofana, a większość Rosjan to biedacy. Wyruszył do Europy szukać pomysłów na unowocześnienie kraju. Jako zwyczajny podróżnik odwiedził europejskie manufaktury, szpitale i muzea. Po powrocie zreformował swój dwór, zapoczątkował nowe gałęzie przemysłu, zbudował wiele kanałów i dróg.

V. SIDOROPOLEV – TRIP

Rosyjscy szlachcice nosili długie brody tak jak ten kozacki żołnierz! Car Piotr zgolił swoją brodę, by pokazać, że jest nowoczesny. Ci, którzy chcieli nosić brody, musieli zapłacić specjalny podatek!

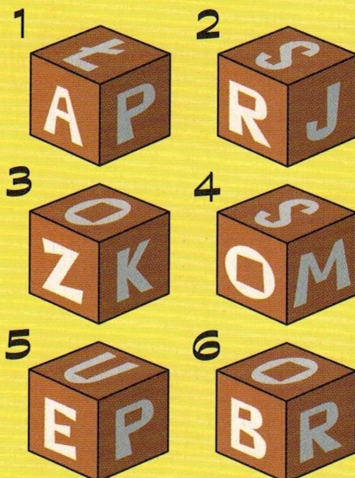
- ULUBIONE ZWIERZĘ KOZAKA?
- KOZA.
- BUTY?
- KOZAKI.
I GRZYBY TEŻ.

SŁOWA WENDY

NA CEGŁACH JEST SZEŚĆ SŁÓW ZWIĄZANYCH Z PIOTREM. W KAŻDYM UKRYTO KILKA LITER. ODGADNIJCIE HASŁA, KORZYSTAJĄC Z PODPOWIEDZI.

1. KRÓLEWSKI DOM
2. PAŃSTWO PIOTRA I
3. MIESZKANIEC UKRAINY
4. STARA STOLICA ROSJI
5. MIEJSCE PODRÓŻY PIOTRA
6. CAR KAZAŁ PŁACIĆ PODATEK TYM, KTÓRZY JĄ NOSILI

Na zachód!

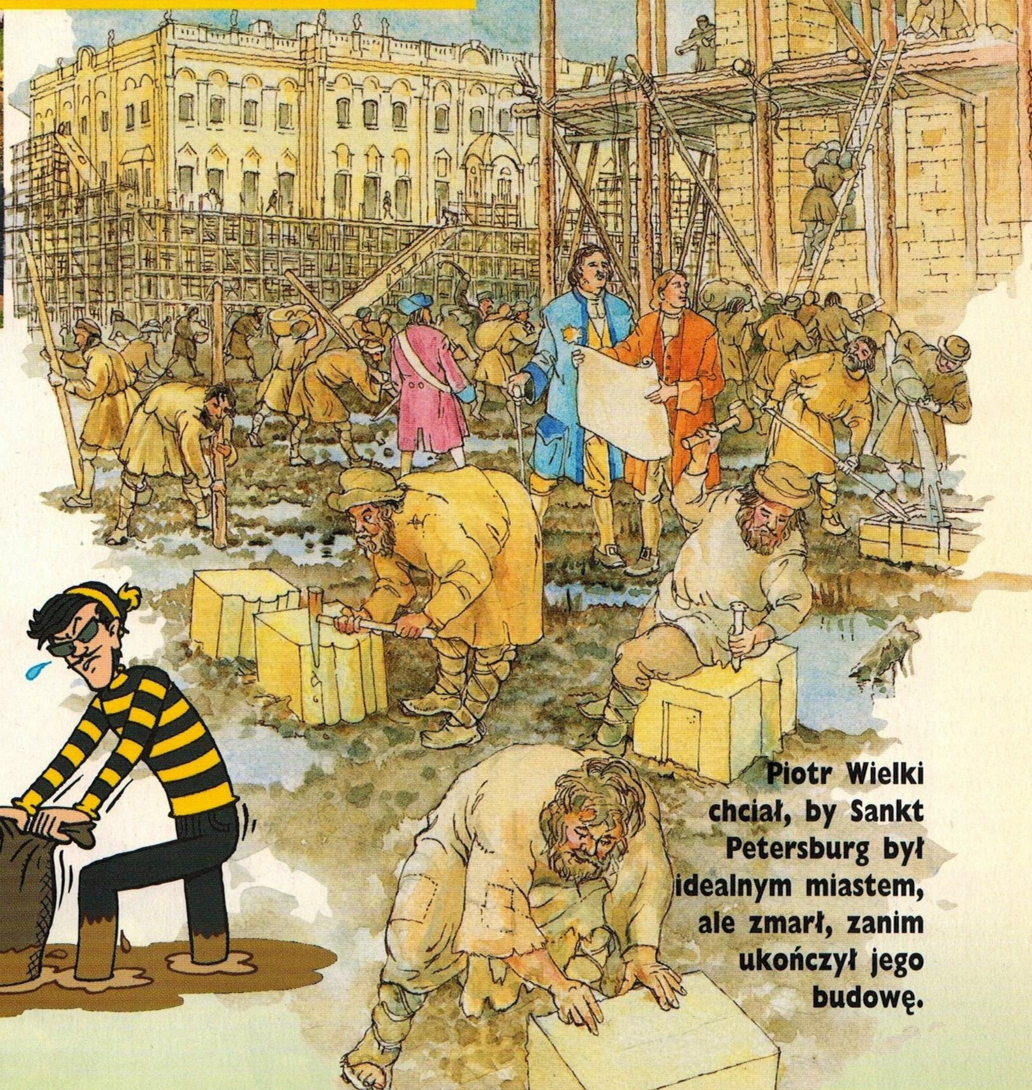
Za Piotra I Rosja nawiązała kontakty z resztą Europy. Car walczył z sąsiednimi krajami, dzięki czemu rosyjskie okręty mogły pływać do Europy po Bałtyku i Morzu Czarnym. Później car założył flotę do ochrony rosyjskich statków handlowych. Nic dziwnego, że nazwano go Piotrem Wielkim.

Budowa od nowa

Władca nie chciał, by stolicą była drewniana, stara Moskwa. Marzył, by mieć miasto z kamienia, pasujące do nowego państwa. Najął rzemieślników z Europy. 40 000 poddanych naraz wznosiło Sankt Petersburg.

Pałac Letni w Sankt Petersburgu był nowoczesny. Ściany obito jedwabiem przetykanym złotem i srebrem. Podłogi pokrywały wzory z kości słoniowej i macicy perłowej. W mieście był też Pałac Zimowy – obecnie ogromne muzeum.

Piotr Wielki chciał, by Sankt Petersburg był idealnym miastem, ale zmarł, zanim ukończył jego budowę.

Miasto śmierci

Robotnicy musieli wbić tysiące drewnianych pali w bagno, by powstały platformy, na których wznoszono budowle. Mieli niewiele narzędzi i wybierali muł rękoma. Wynosili go w ubraniach lub workach. Pracujący pili brudną wodę i cierpieli na brak żywności. Stali cały dzień po kolana w lodowatej wodzie! Ponad 100 tysięcy ludzi zmarło przy budowie nowego miasta cara Piotra.

CARYCA POLKA

PIOTR I NIE KOCHAŁ SWOJEJ ŻONY, EUDOKII. ZAMKNĄŁ JĄ W KLASZTORZE I OŻENIŁ SIĘ Z POLSKĄ CHŁOPKĄ, MARTĄ SKOWROŃSKĄ. PO JEGO ŚMIERCI ZOSTAŁA ONA CESARZOWĄ KATARZYNĄ I.

Nie tylko robotnicy głodowali w Sankt Petersburgu. Zimą watahy wygłodniałych wilków polowały na ludzi!

F. ABERHAM – BRITSTOCK-IFA

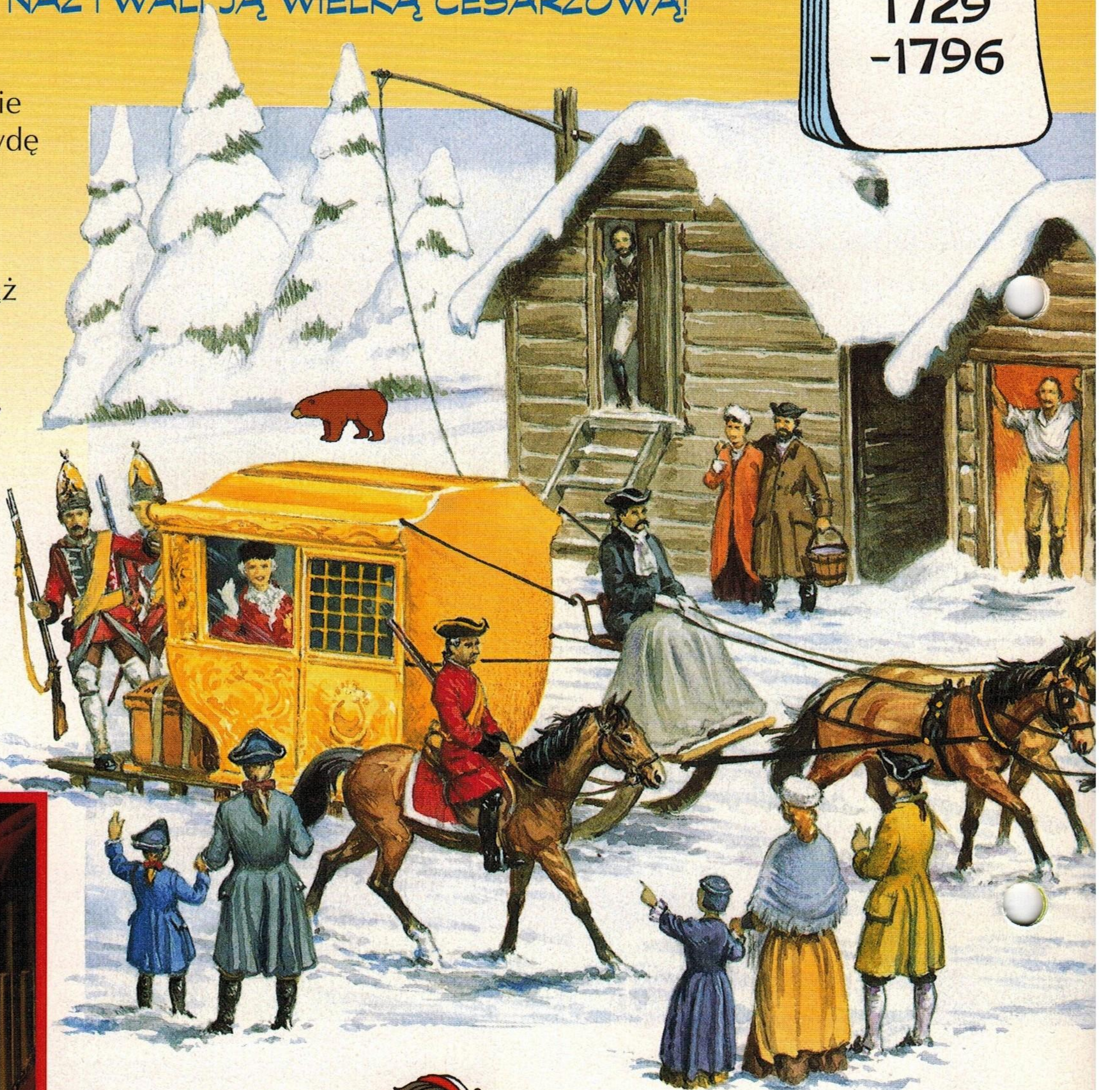
DWÓR KATARZYNY II

WYRUSZAMY, ŻEBY ODWIEDZIĆ NIEZWYKŁĄ WŁADCZYNIĘ - WSZYSCY NAZYWALI JĄ WIELKĄ CESARZOWĄ!

1729 -1796

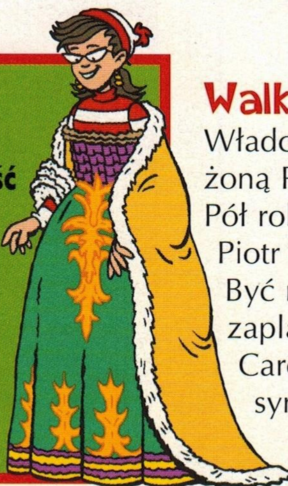
Rosyjskie imię

Caryca Katarzyna Wielka nie pochodziła z Rosji. Naprawdę nazywała się Zofia i była niemiecką księżniczką urodzoną w Szczecinie. W roku 1745 wyszła za mąż za wnuka Piotra Wielkiego, też Piotra. Chciała mieć po swej stronie rodzinę carską, więc przybrała rosyjskie imię (Katarzyna), zdobyła przyjaciół wśród rosyjskiej szlachty i przyjęła religię prawosławną. Piotr cały czas pozostawał w cieniu. Nawet bawił się jak dziecko ołowianymi żołnierzykami!

Katarzyna podkreślała swą wielkość i bogactwo. Nosiła wspaniałe stroje i futra. Nikt na dworze nie miał tylu klejnotów i pięknych, drogich ubrań co ona.

Walka o władzę

Władczyni ta nie chciała być żoną Piotra, ale lubiła rządzić. Pół roku po koronacji na cara Piotr został zamordowany. Być może zabójstwo to zaplanowała Katarzyna. Carem mógł zostać ich syn Paweł, ale Katarzyna natychmiast przejęła władzę zamiast niego.

- JAKI BYŁ ULUBIONY RODZAJ RYB KATARZYNY?

- CARDYNKI.

THE BRIDGEMAN ART LIBRARY

Caryca bardzo często podróżowała w karetach i pięknych saniach. Ten kunsztowny porcelanowy bibelot przedstawia ją w lektyce.

W roku 1787 Katarzyna wybrała się w podróż dookoła Rosji, by zobaczyć, jak żyją jej poddani. Spotykała tylko dostatnio ubranych aktorów. Chłopom kazano się ukryć, by nie widziała ich biedy.

Biedni i bogaci

Władczyni żyła w luksusie na swoim dworze. Urządzała wystawne bale i huczne przyjęcia dla rosyjskiej szlachty. Odbywało się to kosztem głodującego ludu. Chłopi mieli straszne życie. Musieli robić wszystko, czego chcieli ich właściciele, często byli głodni i zziębnięci. Jeśli się buntowali, okrutna caryca Katarzyna srogo ich karała.

CIEKAWOSTKI

- KATARZYNA MIAŁA OKROPNY CHARAKTER. SŁUŻBA BAŁA SIĘ JEJ.
- UWIELBIAŁA NAUKĘ I CHĘTNIE ZAPRASZAŁA NA SWÓJ DWÓR WIELU WYBITNYCH UCZONYCH.
- OTWIERAŁA SZKOŁY, ALE WIĘKSZOŚĆ Z NICH PRZEZNACZONA BYŁA TYLKO DLA BOGATYCH.
- RZADKO WYDAWAŁA WYROKI ŚMIERCI, CHYBA ŻE KTOŚ ZAWINIŁ PRZECIWKO WŁADZY.

Cenna ziemia

Katarzyna II była potężną władczynią. Nic dziwnego, że chciała uczynić Rosję wielkim, niepokonanym mocarstwem. Nie bała się innych państw i toczyła wojny po to, by zabrać im ziemię. Doprowadziła do rozbioru Polski, która straciła wolność aż na 123 lata.

NIEZWYKŁA WŁADCZYNI

UPORZĄDKUJ LITERY W TYCH SŁOWACH I WSTAW JE DO KRZYŻÓWKI, A POZNASZ TYTUŁ KATARZYNY.

PICHŁO

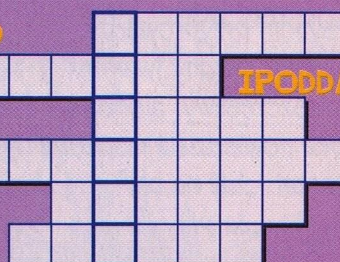
IPODDAN

OSJAR

ĘCIPERZYJ

UCIZEN

ZWADŁA

KSIĘŻNICZKA ŻABA

W STAREJ ROSJI LUDZIE UWIELBIALI SIADAĆ PRZY OGNIU W DŁUGIE, MROŹNE ZIMOWE NOCE I OPOWIADAĆ HISTORIE O MAGII. TO JEDNA Z ICH ULUBIONYCH BAŚNI.

Przed laty żył król, który miał trzech synów. Pewnego dnia kazał królewiczom wypuścić strzały. Dziewczęta, które je znajdą, zostaną żonami książąt. Strzałę pierwszego księcia znalazła szlachcianka. Drugą odnalazła córka bogatego kupca. Najmłodszy książę miał na imię Iwan. Jego strzałę znalazła żabka, która chciała zostać małżonką królewicza.

Stary król dał świeżo poślubionym żonom swoich synów różne zadania do wykonania. Kazał im utkać płótno, uszyć koszulę i upiec chleb. Koszula żabki była utkana z najcieńszego płótna i przecudnie haftowana, a chleb wprost przepyszny!

Król wydał bal. Kazał synom przyprowadzić żony. Biedny Iwan był bardzo nieszczęśliwy, ale jego żona żabka powiedziała mu, żeby nie rozpaczał. „Idź na bal", poradziła mu. „Ja przyjdę później. Gdy usłyszysz grom, nie bój się niczego".

1 Książę Iwan przybył na bal sam. Jego bracia byli ze swymi pięknymi żonami. Dokuczali mu z powodu jego małżonki.

CZY TO GROM?

NIE. TO POWÓZ MOJEJ ŻONY ŻABKI.

TO NAPRAWDĘ TY, MOJA ŻONO?

TAK, MÓJ OJCIEC, KOŚCIEJ, RZUCIŁ NA MNIE CZAR.

2 Z powozu wysiadła piękna dziewczyna. To żaba zamieniła się w cudną księżniczkę Wasylisę.

3 Iwan nie czekał dłużej. Przestraszony, że jego żona znów zamieni się w żabę, pobiegł do domu.

PATRZ! SPALIŁEM TWOJĄ ŻABIĄ SKÓRĘ.

O NIE! ZA TRZY DNI MIAŁAM BYĆ WOLNA!

4 Na oczach Iwana Wasylisa zmieniła się w kukułkę i wyfrunęła przez okno.

BY MNIE UWOLNIĆ, MUSISZ ZABIĆ MEGO OJCA. BABA JAGA WIE, JAK TO ZROBIĆ.

5 Baba Jaga była wiedźmą. Mieszkała w chacie w puszczy. W drodze do niej Iwan oszczędził życie wielkiemu niedźwiedziowi, kaczorowi, zającowi i szczupakowi.

NIE ZABIJAJ MNIE, KSIĄŻĘ IWANIE. PEWNEGO DNIA MOŻESZ MNIE POTRZEBOWAĆ.

NA PEWNO CIĘ NIE SKRZYWDZĘ.

6 Wreszcie Iwan dotarł do chaty wiedźmy. Powiedziała mu, że śmierć Kościeja siedzi w uchu igły, igła jest w jaju, jajo w kaczce, kaczka w zającu, a zając w kamiennej skrzyni, która leży w konarach wielkiego dębu, rosnącego niedaleko zbudowanego z szarego kamienia pałacu Kościeja.

7 Iwan znalazł drzewo ze skrzynią na gałęziach. Nim pomyślał, jak zdjąć kufer, pojawił się niedźwiedź i potrząsnął dębem. Skrzynia spadła, wyskoczył z niej zając i uciekł. Nagle inny zając zaczął go ścigać.

TO TEN ZAJĄC, KTÓREMU OCALIŁEM ŻYCIE.

8 Zając uratowany przez Iwana dopadł uciekającego i zabił go. Wyfrunęła z niego kaczka. Zaatakował ją kaczor, któremu Iwan darował życie. Kaczka upuściła do jeziora niesione w dziobie jajko. Iwan zapłakał. Jak teraz odzyskać jajko?

9 Książę Iwan stłukł jajko i znalazł igłę. Złamał ją na pół. W tym samym momencie zmarł Kościej. Iwan wyruszył do pałacu z szarego kamienia, żeby uwolnić Wasylisę.

ZIMNY KRAJ

ROSYJSCY CHŁOPI CIERPIELI OKROPNĄ BIEDĘ. PRZYJRZYJMY SIĘ ICH PODDAŃCZEMU ŻYCIU.

Pańszczyzna

Rosyjska szlachta miała majątki i chłopów pańszczyźnianych, którym nie płaciła za pracę. To oni płacili panom daninę! Ich życie było bardzo ciężkie. Nie wolno im było opuścić gospodarstwa bez pozwolenia. Pan mógł ich kupić, sprzedać lub przegrać w karty! Chłopi pańszczyźniani harowali na polach swojego pana. Mieli mało czasu, by pracować na niewielkich kawałkach własnej ziemi. Rosyjskie gleby nie są urodzajne, dlatego ciężko było wyżywić rodzinę. Na szczęście można było też znaleźć żywność gdzie indziej. Chłopi polowali, łowili ryby i zbierali jagody. Robili buty z łyka i ciepłe futrzane ubrania.

Chłopi pańszczyźniani zarabiali, sprzedając na targu mięso, ryby i skóry. Handlowali ubraniami i kiszonymi ogórkami.

- PANIE, CZY MOŻNA UKARAĆ KOGOŚ ZA COŚ, CZEGO NIE ZROBIŁ?
- NIE!
- UFF, BO JA NIE ODROBIŁEM PAŃSZCZYZNY...

Na wsiach zamiast cukru używano miodu! Brało się go z barci, czyli dziur w martwych drzewach, gdzie pszczoły miały swoje gniazda.

Bez zmian

Niektóre warzywa, np. buraki, ogórki i kapusta, rosły wyjątkowo dobrze na chłopskiej ziemi. Dzięki temu chłopi często jadali zupy warzywne. Najbardziej ze wszystkich lubili kapuśniak! Rosjanie wciąż lubią zupy – najsmaczniejszy jest barszcz.

Prości ludzie żyli w chatach z drewnianych bali. Zespół cieśli mógł zbudować taką chatę bardzo szybko.

Chętnie budowano chaty z sosnowego drewna. Ciosano bale, które dopasowywano do siebie bez użycia gwoździ.

Łosie żyją w lasach północnej Rosji. Są ogromne i mają niezwykłe, łopatowate poroże. Chłopi polowali na te zwierzęta, by uzyskać mięso i skóry.

E. BRUNNER – BRITSTOCK-IFA

Wielkie mrozy

Zimy w Rosji są bardzo mroźne! Gdy kończyły się prace polowe, chłopi siedzieli przy piecu, robiąc drewniane zabawki i ozdoby. Musieli jednak dojechać z nimi na targ, a była to długa, mozolna podróż w śniegu! Wieśniacy wieźli towary na saniach. Jedyną dobrą stroną zimy było dla nich to, że dzięki mrozowi jedzenie się nie psuło!

CUDNE PŁATKI

LUDZIE ZMAGALI SIĘ ZE ŚNIEŻNYMI BURZAMI. UMIECIE PRZEDRZEĆ SIĘ MIĘDZY PŁATKAMI ŚNIEGU, BY ZNALEŹĆ JEDNĄ ŚNIEŻYNKĘ BEZ PARY?

A KUZNETSOV – TRIP

Wieśniacy uwielbiali wodę. Każda wieś miała łaźnię, zwaną banią, gdzie chłopi kąpali się raz w tygodniu. W tamtym czasach chłopi w Europie nie kąpali się miesiącami!

BUDOWNICZOWIE

BUDOWA SANKT PETERSBURGA TO CIĘŻKA PRACA! NIE WPADŁEM TUTAJ, BY POMAGAĆ W DŹWIGANIU CIĘŻARÓW! WIDZICIE MNIE? JEST TU TEŻ OGROMNY POSĄG PIOTRA WIELKIEGO. ZNAJDŹCIE GO I SAMEGO CARA ORAZ:

- TRZY ŁOPATY
- TRZECH ROBOTNIKÓW KRĘCĄCYCH KORBĄ

- ŁEBSKIEGO GOŚCIA, KTÓRY WYMYŚLIŁ ZNAKOMITY SPOSÓB PRZENOSZENIA CEGIEŁ
- KOGOŚ Z KIEŁBASĄ W KIESZENI KOSZULI
- PRZYGNIECIONEGO CHŁOPA PAŃSZCZYŹNIANEGO.

CZY MOŻECIE NA KONIEC ODNALEŹĆ TĘ CEBULASTĄ ZŁOTĄ KOPUŁĘ?

- JAKA BESTIA ROBI WSZYSTKO DWA RAZY?
- POTWÓR POWTÓR.

NA JARMARKU

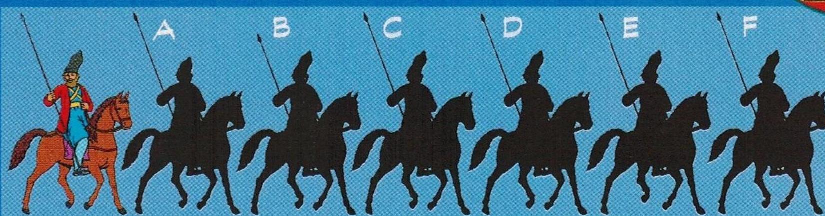
OTRZĄŚNIJCIE SIĘ Z ZIMOWEGO SNU, ROSJANIE WYRUSZAJĄ NA JARMARKI!

Ale zabawa!

Rosjanie umilali sobie czas zimy zabawą! Rozgrywali zawody na lodzie i śniegu, np. zjeżdżanie z gór z wielką prędkością. Urządzali też lodowiska, by pojeździć na łyżwach. Czasami mróz i rozrywka nie szły w parze. Po pewnej zabawie do późna w nocy 400 ludzi zamarzło, gdyż zmęczeni usnęli na dworze. Latem jarmarki trwały miesiącami. Rosjanie uwielbiali tańce, uczty i szybkie przejażdżki na karuzeli.

KOZACKA PARADA

WSKAŻCIE, KTÓRA SYLWETKA PASUJE DO JEŹDŹCA PIERWSZEGO Z LEWEJ.

Wielka radość

Każdy, od cara po chłopa, lubił jarmarki. Byli i tacy, którzy długo podróżowali, by dojechać na miejsce targu.

Dla chłopów!

Niektórzy panowie wydawali huczne uczty w nagrodę dla swoich pańszczyźnianych chłopów. Jeden z przyjaciół Katarzyny II, hrabia Orłow, ucztował codziennie! Jego goście jedli orzechy, suszone morele i kawior. Kawior – ikra jesiotrów z rosyjskich rzek – jest bardzo drogi.

N & J WISEMAN – TRIP

Na rosyjskich jarmarkach w XVIII w. były huśtawki i diabelskie koła. Nie napędzano ich mechanicznie. Wprawiali je w ruch ludzie, którzy kręcili korbami, lub osły!

SCHMIDBAUER – BRITSTOCK-IFA

Na śniegu można się wspaniale bawić. Narty, snowboard, sanki, bitwy na śnieżki – wszyscy lubią takie szalone, zimowe zabawy.

TEATR

NA ROZKAZ CARA ZORGANIZOWANO W MOSKWIE W 1672 R. PIERWSZY TEATR ROSYJSKI. CAR I PUBLICZNOŚĆ NIE BYLI ZADOWOLENI Z INAUGURACYJNEGO PRZEDSTAWIENIA, BO AKTORZY GRALI PO NIEMIECKU! WKRÓTCE ZEBRANO NOWĄ TRUPĘ – TYM RAZEM ROSJAN!

Tygiel

Na duże jarmarki ludzie przybywali z całej Rosji. Kozaccy jeźdźcy tańczyli przy dźwiękach bałałajki. Na jarmark w Niżnym Nowogrodzie, w tym czasie największy na świecie, zjeżdżało się 200 000 ludzi. Poszukiwacze rozrywki ściągali tutaj nawet z bardzo dalekich krajów po to, by bawić się z Rosjanami!

- KTO WYNALAZŁ JARMARK?

- KUPIEC JAREK MAREK.

Jarmarki zaczynały się jako targi. Kuglarze przybywali, bo chcieli zarobić trochę rozśmieszaniem ludzi.

Na jarmarkach występowali żonglerzy. Rosyjscy cyrkowcy są nadal cenieni.

N & J WISEMAN – TRIP

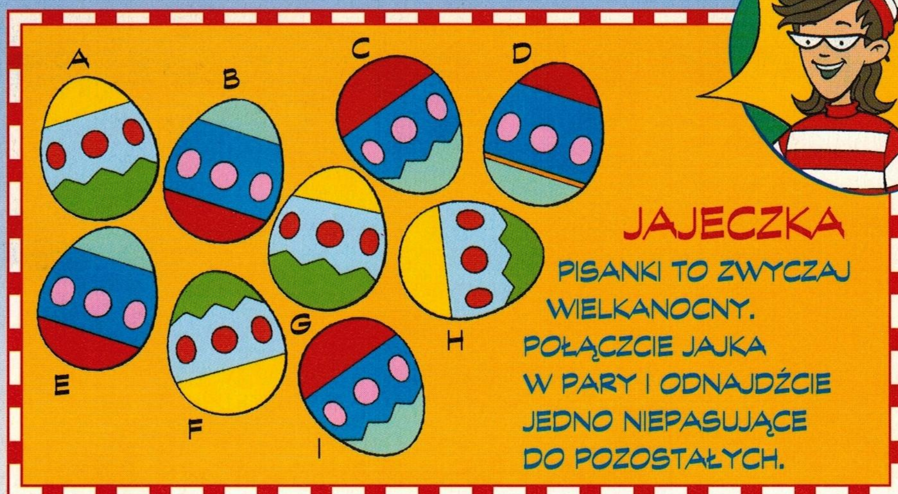
PODRÓŻ W CZASIE

Wielka procesja

PORA POCZYTAĆ CO NIECO O ROSYJSKIM PRAWOSŁAWIU, KOPUŁACH I PROCESJACH!

Religia w Rosji

W Rosji główną religią jest prawosławie – jedno z wyznań chrześcijańskich. 400 lat temu miało ono duże znaczenie dla Rosjan, którzy wierzyli, że Bóg jest wszędzie. Dobre rzeczy były nagrodą od Boga, a złe karą, dlatego Rosjanie starali się postępować dobrze!

JAJECZKA

PISANKI TO ZWYCZAJ WIELKANOCNY. POŁĄCZCIE JAJKA W PARY I ODNAJDŹCIE JEDNO NIEPASUJĄCE DO POZOSTAŁYCH.

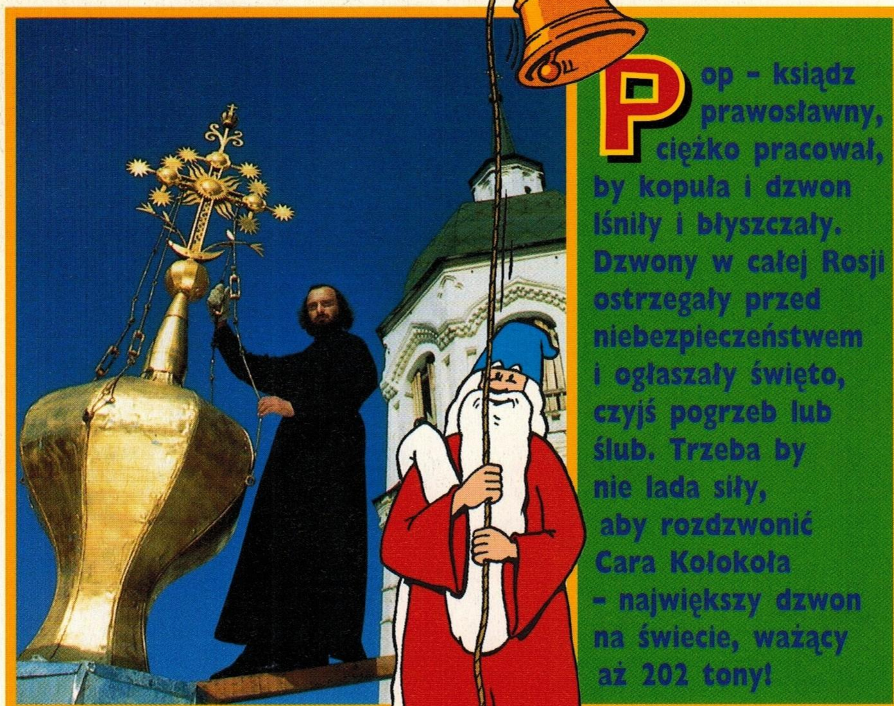
Tuziny kopuł

Rosjanie budowali cerkwie (prawosławne kościoły), by mieć się gdzie modlić. W połowie XVII w. w Moskwie było ich ponad 2000! Tam obchodzono ważniejsze uroczystości. Czasami ludzie stali na zewnątrz w otwartych drzwiach. Cerkwie miały cebulaste kopuły, złocone lub malowane na jaskrawe kolory. Jedna kopuła oznacza Boga, a 12 kopuł, otaczających tę jedną, to symbol Jezusa i jego apostołów.

Obrazy i ikony

Wewnętrzne ściany cerkwi zdobiono ikonami i obrazami. W świątyni nie było krzeseł, bo Rosjanie uważali, że powinni stać w domu Boga! Ale też wierni nie byli gorliwi – często gawędzili i chodzili po cerkwi w czasie mszy!

A KUZNETSOV - TRIP

Pop – ksiądz prawosławny, ciężko pracował, by kopuła i dzwon lśniły i błyszczały. Dzwony w całej Rosji ostrzegały przed niebezpieczeństwem i ogłaszały święto, czyjś pogrzeb lub ślub. Trzeba by nie lada siły, aby rozdzwonić Cara Kołokoła – największy dzwon na świecie, ważący aż 202 tony!

DUCH ZABAWY

NIEKTÓRZY ROSYJSCY CHŁOPI WIERZYLI W DAWNE BÓSTWA, ZABOBONY I DUCHY. MIELI BOGA WIATRU, SŁOŃCA ORAZ DUCHA MATKI-ZIEMI. PODOBNO WODNE BOGINKI, RUSAŁKI, UMIAŁY ZAŁASKOTAĆ CZŁOWIEKA NA ŚMIERĆ!

Święta, święta

Święta Wielkanocy i Bożego Narodzenia to także dużo zabawy i biesiad. Osiem tygodni przed Wielkanocą rozpoczynał się karnawał nazywany Maślanym Tygodniem. Wszyscy świętowali, obficie jedząc! Ostatniego dnia odbywała się zabawa. Potem przez 7 tygodni ludzie jedli tylko ryby, warzywa i pili kawę. W Wielkanoc znowu mieli święto i obdarowywali się jajami.

Mówiono, że cebulaste kopuły łapią modlitwy wiernych i wskazują drogę do nieba. A zimą śnieg łatwo się z nich zsuwał!

ERIC SMITH – TRIP

Korowody sań paradowały po wielkich miastach podczas Maślanego Tygodnia. Pewnego roku ponad 7000 sań sunęło po ulicach Moskwy.

WALLY i ZŁOTA KOPUŁA

Gdy Lewus próbuje swych sztuczek w starym Sankt Petersburgu, Wally, Wenda i Szczek zdobywają przyjaciół.

Mmmm! – powiedziała Wenda, wchodząc wraz z czarodziejem Białobrodym do kuchni Wally'ego. – Pachnie cudownie!
– Hau! – zgodził się z nią Szczek.
– To ta duża, złota cebula nadaje gulaszowi wyjątkowy smak i zapach – wyjaśnił Wally, wsypując do garnka szczyptę aromatycznych ziół.
– Wiecie – odezwał się Białobrody – te cebule przypominają mi złote kopuły cerkwi Sankt Petersburga.
– Złote? – zaciekawiła się Wenda.
– A z czego tak naprawdę były zrobione?
– Ze złota! – odparł czarodziej. – Były pokryte prawdziwym złotem!
Oczy Wally'ego zabłysnęły. Odwrócił się.
– Kto jedzie do dawnego Sankt Petersburga? – zapytał przyjaciół.
– My! – wykrzyknęła Wenda.
Szczek przestał machać ogonem. Wiedział już, co będzie dalej. Nici z gulaszu wołowego z cebulką. Z pewnością skończą, jedząc kapuśniak lub barszcz razem z wieśniakami.
– Ja nie jadę – odezwał się Białobrody.
– Ci Rosjanie mają chyba nieciekawy stosunek do bród. Tym razem zostanę.
Podczas gdy przyjaciele szykowali się do podróży w czasie, Lewus swoim starym zwyczajem podsłuchiwał pod oknem.
Z niecierpliwością oblizywał wargi. Nie myślcie jednak, że chodziło mu o gulasz. O nie! Chciał dostać cenny kruszec!
– Rosja, tak? Zdaje się, że któreś z moich przebrań pomoże mi zdobyć to złoto!
Pogładził się po brodzie, po czym prześliznął się przez magiczny portal tuż za naszymi przyjaciółmi.

Zima już się zaczęła i zdążył spaść śnieg, gdy Wally, Wenda i Szczek pojawili się w Sankt Petersburgu akurat w połowie XVIII w. W mieście pod rządami Katarzyny Wielkiej wznoszono nowe budowle i na tle nieba rysowało się już kilka złotych kopuł w kształcie cebuli.
– Są niezwykłe! – wyszeptał Wally.
– Zachwycające – zgodziła się Wenda.
– Hau! – rozległ się ostrzegawczy głos Szczeka, który uświadomił sobie, że patrzą na niego dwa ogromne psy myśliwskie. Nie zwlekając, rzucił się do ucieczki. Charty były wielkie i na pewno szybko biegały! Spanikowany piesek wskoczył do przejeżdżających sań, co bardzo rozbawiło jadącą w nich damę.
– Nie bój się, mój mały kudłaczu!
– uspokajała Szczeka. – Bądź pewny, że moje borzoje nie zrobią ci krzywdy.
– Hau! – Szczek posłał miłej pani jeden ze swoich psich uśmiechów i zeskoczył na ziemię. Pomachał ogonem, gdy borzoje podbiegły do niego, by go obwąchać.
– Wspaniałe psy – powiedział Wally.
– Dziękuję – odpowiedziała dama.
– Wasz pies jest uroczy. Jak się wabi?
– Szczek – odparł Wally i wszyscy zaczęli się śmiać, bo zabrzmiało to zupełnie jak wesołe szczeknięcie. Wally i Wenda zdumieni dowiedzieli się, że mają przed sobą... carycę Katarzynę we własnej osobie.
– Lubię czasem sama sprawdzić, jak postępuje budowa mojego miasta
– wyjaśniła naszym przyjaciołom.
– Ta architektura długo pozostanie świadectwem twych wspaniałych rządów, pani – odezwał się dyplomatycznie Wally.
– Mam nadzieję – rzekła caryca. – Jeżeli ktoś nie połakomi się na złote kopuły!
Nagle zrobiło się wielkie poruszenie. Borzoje rzuciły się w pogoń za czymś, co zwróciło ich uwagę, i po chwili dwaj ze strażników carycy prowadzili w jej stronę dziwacznie wyglądającego osobnika. Sprawiał wrażenie staruszka, ale uwadze Wally'ego nie umknęły czarno-żółte pasy.
– Zachowywał się podejrzanie – meldował jeden ze strażników. – W dodatku ma brodę. To niezgodne z prawem! Czy mamy go wtrącić do lochu?
– Poczekajcie chwilę – powiedział Wally, starając się zebrać myśli. – Znam tego człowieka. Jest kuglarzem i pewnie chciał zabawiać carycę. Broda to po prostu żart.
Lewus słysząc to, desperacko chwycił się swej ostatniej szansy.
– To prawda, wielka cesarzowo
– powiedział, zdejmując brodę

i gnąc się w służalczym ukłonie.
– Chciałem ujrzeć, jak się śmiejesz, gdyż twój uśmiech rozjaśnia całe twe imperium!
Katarzyna zastanawiała się przez chwilkę.
– Twój żart nie był ani trochę śmieszny, a pochlebstwa przyprawiają mnie o mdłości. Widzę jednak, że się starasz, więc oszczędzę cię. Znaj moją dobroć!
– Dziękuję ci, najwspanialsza... – zaczął Lewus, lecz Katarzyna przerwała mu.
– Zmienię zdanie, jeśli jeszcze choć raz otworzysz usta! – ostrzegła go z groźną miną. – Jedziemy. Czas na posiłek.
Lewus zacisnął wargi i ruszył za saniami sunącymi w kierunku pałacu. Psy również pobiegły za pojazdem, niecierpliwie machając ogonami.

Wally, Wenda i Szczek zjedli wraz z carycą wspaniały obiad. Katarzyna bardzo chętnie rozmawiała z Wendą, gdy dowiedziała się, że dziewczynka potrafi pisać i czytać. Wyjaśniła Wendzie, że niewiele z dam jej dworu posiadało te umiejętności. Lewus gdzieś się zawieruszył, ale nikt szczególnie za nim nie tęsknił. Jednak kilka godzin później biesiadę przerwało nagłe pojawienie się strażnika.
– Najjaśniejsza pani – skłonił się nisko – muszę powiadomić cię o rabunku!
– Czy ktoś skradł moje kosztowności? – zapytała Katarzyna.
– Znacznie gorzej – odparł strażnik. – Ktoś ukradł jedną ze złotych kopuł!
Wally obudził śpiącego pod stołem Szczeka i wszyscy podążyli za strażnikiem zobaczyć, co się stało.
W świetle księżyca wyraźnie widać było, że brakuje jednej kopuły. Szczek i jego nowi psi przyjaciele zaczęli węszyć wokół, szukając jakiegoś tropu. Szczek szybko natknął się na podejrzany zapach tuż przy świeżych śladach sań na śniegu. Strażnicy chwycili płonące pochodnie i wszyscy pobiegli za psami.
Biedny Szczek musiał bardzo się wysilać, by nadążyć za myśliwskimi chartami. One polegały bardziej na swoim wzroku, a Szczek na węchu, więc razem tworzyli dobrze zgrany zespół.

W niewielkiej odległości przed grupą pościgową sanie Lewusa utknęły w zaspie. Nieszczęsne konie, ciągnące ciężką kopułę, nie mogły ruszyć się na krok. Lewus uświadomił sobie, że zostanie wkrótce schwytany, i przyszedł mu do głowy wspaniały pomysł. Najpierw zeskoczył z sań i pobiegł do pobliskiego lasu, pozostawiając wyraźne ślady. Potem wrócił do sań, ale tym razem zatarł za sobą ślady. Kiedy już był przy saniach, odskoczył w prawo i zrobił następny fałszywy trop. Następnie znów wrócił i kiedy przybyli strażnicy z psami, stał, trzymając wodze koni.
– Wielka cesarzowo – powiedział Lewus – to ja ocaliłem twoje złoto!

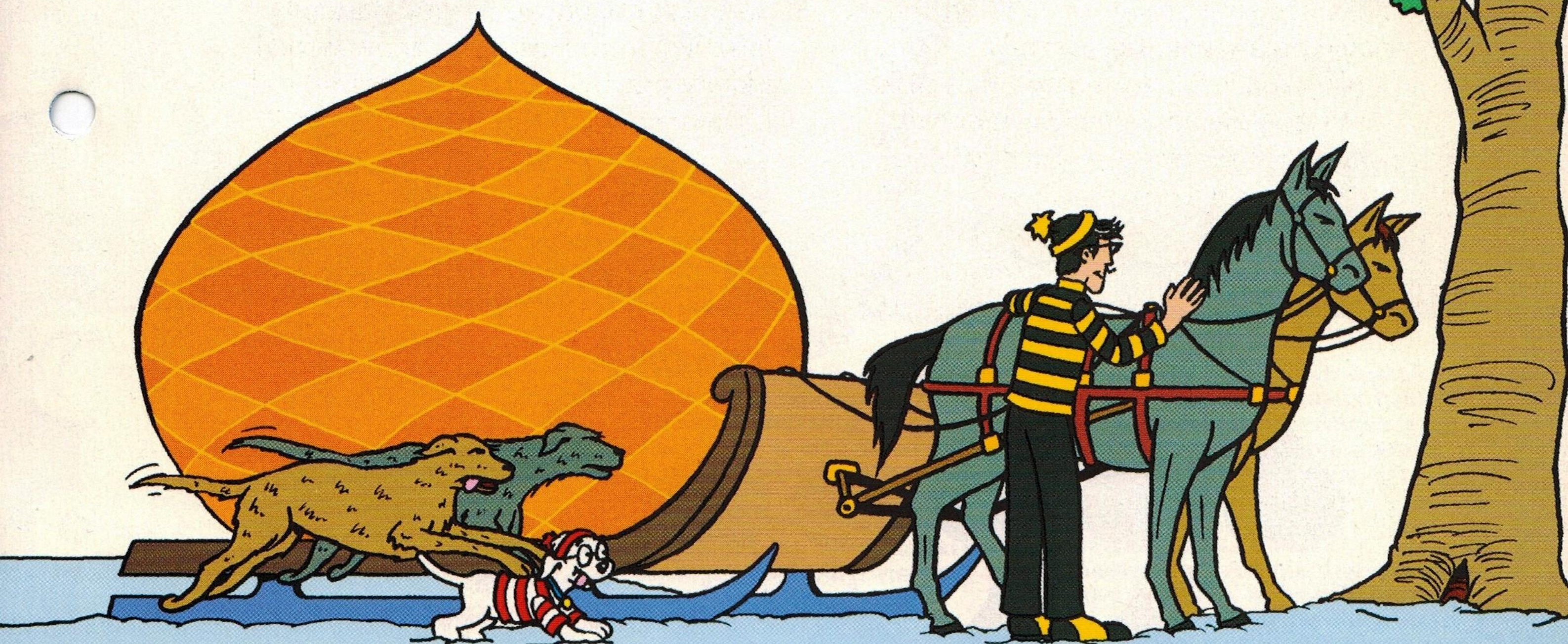

Przepędziłem dwóch złodziei. Patrz! Pobiegli tam! Czy w nagrodę dostanę trochę tego szlachetnego kruszcu?

Caryca Katarzyna popatrzyła na Lewusa nieco podejrzliwie.
– To bardzo sprytnie pomyślana historia, kuglarzu. Prawdą jest jedynie to, że odzyskaliśmy kopułę. Twoją nagrodą... – tutaj przerwała i mrugnęła porozumiewawczo do Wally'ego i Wendy. Lewus zbliżył się, wytężając słuch, aby usłyszeć, ile złota przypadnie mu w udziale. – W nagrodę będziesz mógł pozostać tutaj przez całą noc i pilnować kopuły razem z moimi strażnikami. Rano umieścimy ją na właściwym miejscu. Co więcej... – tu znowu zrobiła długą pauzę. – Co więcej, dostaniesz bardzo duży kocioł kapuśniaku, który na pewno zjesz dla rozgrzewki w czasie tej długiej, mroźnej nocy! No to, powodzenia!
Lewus aż zawrzał z gniewu, ale wiedział, że nie może nic powiedzieć. Katarzyna uśmiechnęła się, zwracając się do Wally'ego i Wendy stojących obok.
– Przecież zakazałam mu się odzywać! Nie posłuchał i poniósł karę!
Tak więc przyjaciele wrócili do biesiadnego stołu i pozostawili Lewusa, cicho przeklinającego swój los i głośno siorbiącego zupę.

KONIEC

W CZĘŚCI 38. WALLY, WENDA I SZCZEK BAWIĄ SIĘ NA BALU!

ŁAMIGŁÓWKI Z PRZESZŁOŚCI

DRODZY PRZYJACIELE, SPRÓBUJCIE TERAZ RUSZYĆ Z KOPYTA I SZYBKO ROZWIĄZAĆ TE TRUDNE ZAGADKI!

1	Г Б З И	2	Г Б Ф И	3	Б Г З Л	4	Г Б Ф Л
5	Б Г З Ф	6	И Г Б Л	7	Ч Б Г З	8	Ф Б Г Ч
9	Ф Б З Ч	10	Ч И Б Ф	11	Ф И З Л	12	Ф Л З Ч
13	Ч Б И З	14	Ф Ч Г И	15	З Ф Б Г	16	Л З Ч Б

Rosyjski alfabet

Rosyjski alfabet wygląda inaczej niż nasz. Które kwadraty zawierają te same litery? Litery mogą być w innej kolejności!

Czapki z głów!

Oto fason czapek modnych kiedyś w Rosji. Połączcie sylaby i odczytajcie osiem słów związanych z tym krajem.

W WIEJSKIEJ ŁAŹNI, CZYLI BANI, CHŁOP NIE WSTYDZI SIĘ SWEJ PANI

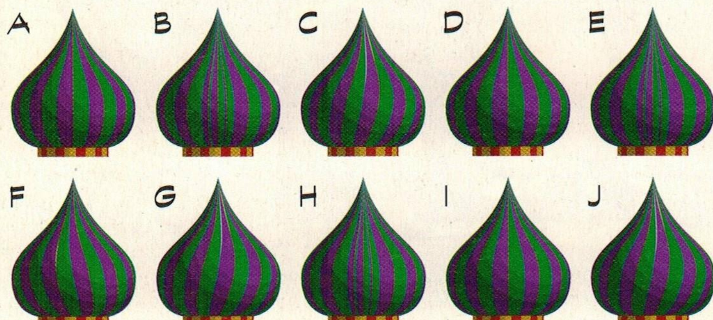
Wytęż wzrok

Ci muzycy grają tę samą melodię, ale różnią się od siebie ośmioma szczegółami!

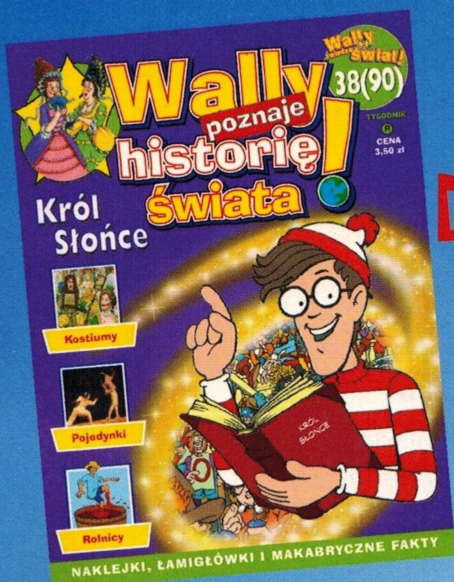
BUTY Z ŁYKA I PAŃSZCZYZNA TO DLA CHŁOPA NIE PIERWSZYZNA

- PUK! PUK!
- KTO TAM CHODZI, GDY DZIEŃ TAKI MROŹNY?
- TO JA, IWAN GROŹNY.

Wielkie cebule

Która z cerkiewnych kopuł nie pasuje do pozostałych?

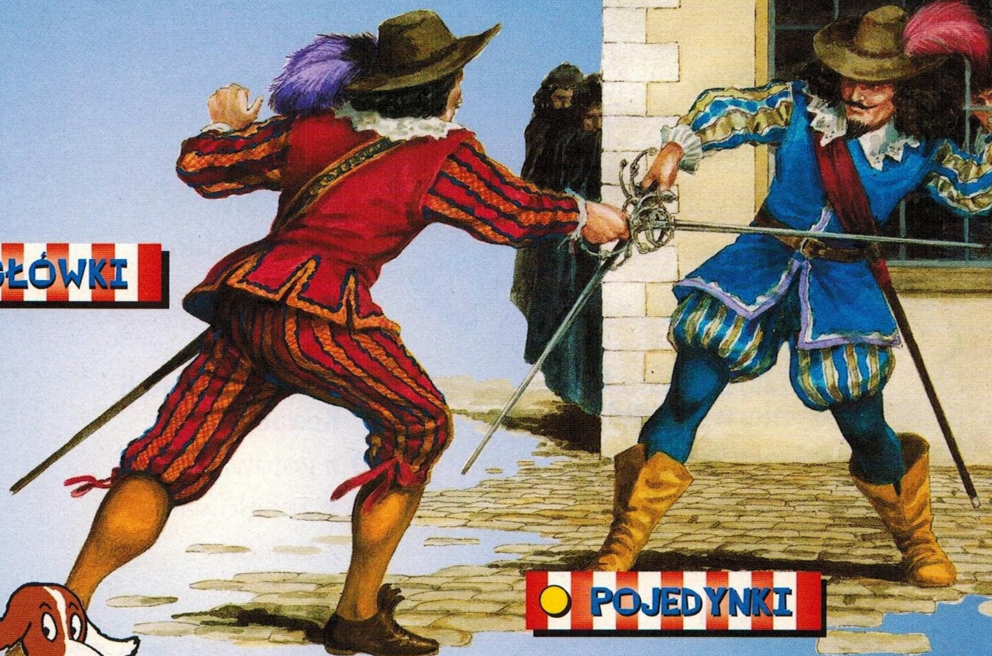

Za tydzień Wally odwiedzi

DWÓR KRÓLA SŁOŃCE

- POZNAMY OSOBIŚCIE FRANCUSKIEGO KRÓLA LUDWIKA XIV
- PRZYMIERZYMY FANTASTYCZNE UBIORY
- STOCZYMY ZAŻARTY POJEDYNEK I SPOTKAMY MUSZKIETERÓW

ORAZ WIĘCEJ NAKLEJEK
NOWE ŁAMIGŁÓWKI
I ZGADYWANKI

Wydawnictwo: GE Fabbri Phoenix Sp. z o.o.
Adres redakcji: 50-079 Wrocław, ul. Ruska 41/42
Tel. (071) 344 77 75, fax 344 79 84
Redaktor naczelny: Jędrzej Maciuk
Z-ca red. naczelnego: Violetta Nowakowska
Opracowanie graficzne: Jola Kłosowicz
Redaktor techniczny: Marcin Kolenkiewicz
Korekta: Urszula Kaszubowska i Waldemar Spallek
Kolportaż: Andrzej Grzebyk
Zamówienia na egzemplarze archiwalne przyjmujemy wyłącznie na kartkach pocztowych.

ISBN 83-910481-1-X, 83-88264-20-6 [cz. 37 (89)]

ATLAS:
otrzymujesz go w prezencie wraz z numerem pierwszym WALLY POZNAJE HISTORIĘ ŚWIATA. Znajdziesz w nim ilustracje z całego świata, a także nieocenione informacje przydatne do zadań domowych. Są tam obrazki słynnych budowli, zwierząt i ludzi z różnych krajów.

NAKLEJKI:
w każdym numerze znajdziesz komplet darmowych naklejek do atlasu. Gdzie je naklejać? To proste! Numer naklejki odpowiada pustej kratce w atlasie.

Oprócz fantastycznych naklejek z numerami otrzymujesz naklejki z reprezentantami różnych epok. Dostajesz też zabawne naklejki Wally'ego, które możesz przykleić w dowolnym miejscu.

SEGREGATOR:
pierwszy z czterech segregatorów otrzymujesz z numerem drugim, w którym Wally cofa się w czasy faraonów. Każdy z numerów jest dziurkowany, tak więc łatwo wpiąć go do segregatora. Dzięki niemu cały zbiór nie będzie się niszczyć, a Ty szybko znajdziesz potrzebny numer.

Historyczny quiz Wally'ego

MOI MILI, CZY ZNACIE PRAWIDŁOWE ODPOWIEDZI NA TE WSZYSTKIE PYTANIA O ROSJI?

1 Jakie było prawdziwe imię Katarzyny II?

a) Sara
b) Zofia
c) Teresa

2 Co to jest kawior?

a) czekolada
b) rybie oczy
c) rybia ikra

3 Co Piotr I Wielki zrobił z brodami szlachty?

a) zakręcił je
b) splótł warkocze
c) obciął je

4 Kto mieszka w barci?

a) babcia cara
b) pszczoły
c) rosyjski chłop

5 Rosyjskie cerkwie mają kopuły w kształcie:

a) cebuli
b) kapusty
c) marchewki

6 Jakie miasto było pierwszą stolicą Rosji?

a) Sankt Petersburg
b) Kraków
c) Moskwa

7 Z czego słynęli Kozacy?

a) z gotowania
b) z żonglowania
c) z tańców

8 Co to jest bania?

a) rodzaj balonu
b) wiejska łaźnia
c) duża bańka na mleko

9 Kto przypisał chłopów do ziemi?

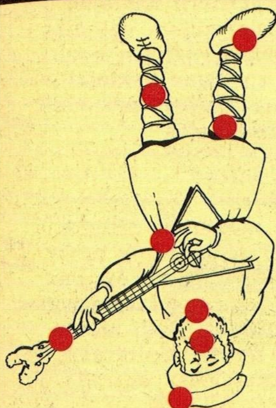
a) Iwan Groźny
b) Katarzyna Wielka
c) Iwan Straszny

10 Kto to jest pop?

a) szlachcic
b) ksiądz prawosławny
c) karta telefoniczna

ODPOWIEDZI (NIE PODGLĄDAJ!)

Str. 1 Szukaj i znajdź: ikona - str. 2, cerkiew - str. 00, sanie - str. 18, ryba - str. 7, chata - str. 8, niedźwiedź - str. 4, 7, 8, 13, 18.
Str. 2 Słowa Wendy: 1. pałac, 2. Rosja, 3. Kozak, 4. Moskwa, 5. Europa, 6. broda.
Str. 5 Niezwykła władczyni: chłopi, poddani, Rosja, przyjęcie, uczeni, władza. Hasło: caryca.
Str. 9 Kapryśne płatki: pary nie ma E.
Str. 10-11: Wally jest w prawym górnym rogu; posąg Piotra stoi po prawej, a sam Piotr tuż obok; łopaty: pierwsza w prawym górnym rogu, druga na lewo od posągu; trzej robotnicy kręcą korbą na środku obrazka; łebski gość niesie cztery cegły na głowie - pod posągiem; człowiek z kiełbaską spogląda na posąg - stoi na prawo od niego; chłop pańszczyźniany przygnieciony złotą cerkiewną kopułą stoi po lewej – w ręku ma trzecią łopatę; mała kopułka znajduje się obok drabiny w środku.
Str. 12 Kozacka parada: sylwetka D.
Str. 14 Jajeczka: pary to A i G, B i E, C i I, F i H. Nie pasuje D.
Str. 20 Czapki z głów!: majątek, szlachta, kapuśniak, danina, bale, harówka, barcie, poddani.
Po rosyjsku: kwadraty 5 i 15 mają te same litery.
Wytęż wzrok: Rozwiązanie po prawej.
Wielkie cebule: nie pasuje kopuła F.
Historyczny quiz Wally'ego: 1b, 2c, 3c, 4b, 5a, 6c, 7c, 8b, 9a, 10b.

ODPOWIEDZI (NIE PODGLĄDAJ!)

Str. 1 Szukaj i znajdź:
ikona - str. 2, cerkiew - str. 00, sanie - str. 18, ryba - str. 7, chata - str. 8, niedźwiedź - str. 4, 7, 8, 13, 18.

Str. 2 Słowa Wendy:
1. pałac, 2. Rosja, 3. Kozak, 4. Moskwa, 5. Europa, 6. broda.

Str. 5 Niezwykła władczyni:
chłopi, poddani, Rosja, przyjęcie, uczeni, władza. Hasło: caryca.

Str. 9 Kapryśne płatki: pary nie ma E.

Str. 10-11: Wally jest w prawym górnym rogu; posąg Piotra stoi po prawej, a sam Piotr tuż obok; łopaty: pierwsza w prawym górnym rogu, druga na lewo od posągu; trzej robotnicy kręcą korbą na środku obrazka; łebski gość niesie cztery cegły na głowie - pod posągiem; człowiek z kiełbaską spogląda na posąg - stoi na prawo od niego; chłop pańszczyźniany przygnieciony złotą cerkiewną kopułą stoi po lewej - w ręku ma trzecią łopatę; mała kopułka znajduje się obok drabiny w środku.

Str. 12 Kozacka parada: sylwetka D.

Str. 14 Jajeczka: pary to A i G, B i E, C i I, F i H. Nie pasuje D.

Str. 20 Czapki z głów!: majątek, szlachta, kapuśniak, danina, bale, harówka, barcie, poddani.

Po rosyjsku:
kwadraty 5 i 15 mają te same litery.

Wytęż wzrok:
Rozwiązanie po prawej.

Wielkie cebule:
nie pasuje kopuła F.

Historyczny quiz Wally'ego:
1b, 2c, 3c, 4b, 5a, 6c, 7c, 8b, 9a, 10b.

